

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริโภคสารและการรับรู้ต่ออาชีพโสเภณีของผู้เข้าฝึกอบรมในโครงการบ้านเกร็ดตระการ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ และวิเคราะห์ถึงทัศนคติของผู้เข้ารับที่มีต่อโครงการว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีหรือไม่

ในการที่จะวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของโครงการนั้น จำเป็นที่จะต้องทราบวัตถุประสงค์หลักของโครงการนั้นก็คือ การให้การฝึกอบรมแก่อดีตหญิงโสเภณีให้หญิงเหล่านี้ได้รับการปรับสภาพจิตใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมในการที่จะไม่กลับไปค้าประเวณี และนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้การดำเนินงานของโครงการฯจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับการดำเนินงานใน 3 ด้าน ได้แก่ การทำกลุ่มบำบัด การให้ข้อมูลข่าวสาร และการให้การฝึกอบรมอาชีพ ว่าสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อของผู้เข้ารับที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีหรือไม่ ซึ่งการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านนั้น โดยการเข้าร่วมสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการตลอดจนเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ รวมทั้งได้นำผลการวิเคราะห์ในส่วนของแบบสอบถามมาร่วมประเมินผลด้วย เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งในด้านของผู้ให้และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการสรุปผลการวิจัยนั้นได้ทำการนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของโครงการฯ นั่นคือ การทำกลุ่มบำบัด การให้ข้อมูลข่าวสาร และการให้การฝึกอบรมอาชีพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.สรุปการดำเนินงานด้านการทำกลุ่มบำบัด

จากผลการวิจัยพบว่าในส่วนของการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจ ทั้งผู้เข้ารับที่มีสภาพจิตใจหดหู่ ซึมเศร้า และผู้เข้ารับที่มีสภาพจิตใจแข็งกระด้างมีพฤติกรรมก้าวร้าว ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยนักจิตวิทยาได้ให้ความเห็นว่าการดำเนินงานในด้านนี้สามารถปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจให้ผู้เข้ารับที่มีสภาพจิตใจที่อยู่ในสภาพปกติได้ถึงร้อยละ 80 ถึง 90 และสำหรับในกลุ่มของผู้เข้า

รับฯที่มีสภาพจิตดีอยู่แล้วก็สามารถเพิ่มศักยภาพทางด้านความคิดสติปัญญาให้แก่ผู้เข้ารับฯ โดยได้มีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้ถึงร้อยละ 70 ถึง 80

รวมทั้งจากผลการวิจัยในการตอบแบบสอบถามผู้เข้ารับฯ ในส่วนการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้เข้ารับฯ พบว่าผู้เข้ารับฯสามารถทำความเข้าใจในด้านข้อมูลข่าวสารในการทำกลุ่มบำบัดมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.98 รวมทั้งผู้เข้ารับฯมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการทำกลุ่มบำบัดสูงถึงร้อยละ 73.6

แต่อย่างไรก็ตาม การทำกลุ่มบำบัดเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีนั้นไม่ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากนักจิตวิทยาเห็นว่าผู้เข้ารับฯมีความต้องการที่จะหันกลับไปประกอบอาชีพเดิมสูงถึงร้อยละ 80-90 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เข้ารับฯ พบว่าทัศนคติของผู้เข้ารับฯที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการทำกลุ่มบำบัด

2 สรุปการดำเนินงานด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร

ในการให้ข้อมูลข่าวสารนั้นได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การให้ข้อมูลข่าวสารด้านธรรมะและด้านโรคเอดส์ จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์วิทยากรพบว่าการดำเนินงานทั้ง 2 ด้านไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่ออาชีพโสเภณีของผู้เข้ารับฯได้ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านนี้มีความเห็นว่า ผู้เข้ารับฯมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพเดิมถึงร้อยละ 80 - 90 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของ การสัมภาษณ์ผู้เข้ารับฯ พบว่าทัศนคติของผู้เข้ารับฯที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร

3 สรุปการดำเนินด้านการให้การฝึกอบรมอาชีพ

จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ครูผู้ให้การฝึกอบรมพบว่า การดำเนินงานในด้านนี้ไม่ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับการดำเนินงานทั้ง 2 ด้าน โดยครูผู้ให้การฝึกอบรมอาชีพมีความเห็นที่ตรงกันคือ ผู้เข้ารับฯมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพโสเภณีสูงถึงร้อยละ 80 - 90 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าทัศนคติของผู้เข้ารับฯที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการให้การฝึกอบรมอาชีพ

ทั้งนี้จะเห็น จากผลการวิจัยว่าการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านของโครงการฯไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุปัจจัยที่สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับนำมาใช้ในการปรับปรุงขั้นตอนและองค์ประกอบของการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังรายละเอียดในการอภิปรายผลต่อไป

การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ การทำกลุ่มบำบัด การให้ข้อมูลข่าวสาร และการให้การฝึกอบรมอาชีพ ทั้งนี้จะทำการประเมินถึงประสิทธิภาพของโครงการฯ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบในการดำเนินงานดังนี้ วิธีการ และกลยุทธ์ในการนำเสนอ รวมทั้งประสบการณ์และความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านนั้นๆ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.การทำกลุ่มบำบัด

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการทำการกลุ่มบำบัดในด้านปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เข้ารับฯ ประสบผลสำเร็จ ในการช่วยให้ผู้เข้ารับฯ กลับมีสุขภาพจิตที่ดีสมบูรณ์เหมือนคนปกติธรรมดา ซึ่งมีอัตราสูงถึงร้อยละ 70 - 80 แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านการทำการกลุ่มบำบัดเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้เข้ารับฯ ต่ออาชีพโสเภณีนั้นได้พบว่า ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีผู้เข้ารับฯ ร้อยละ 80-90 ยังคงมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพค้าประเวณี ซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนที่สูงมาก เนื่องจากการดำเนินงานด้านการทำการกลุ่มบำบัด สำหรับผู้เข้ารับฯ แต่ละคนจะได้รับเพียง 5-6 ครั้งตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการฝึกอบรมในสถานสงเคราะห์ฯ ซึ่งการดำเนินการทำการกลุ่มบำบัดเพียงเท่านี้สามารถปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้เข้ารับฯ ที่มีสภาพจิตใจเป็นปกติเท่านั้น หากแต่ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีของผู้เข้ารับฯ ได้ในที่สุด

จากการวิเคราะห์โดยการเข้าร่วมสังเกตการณ์และสัมภาษณ์นักจิตวิทยา ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการทำการกลุ่มบำบัด ทำให้ทราบว่ายโยบายในการดำเนินงานของโครงการฯ ได้เน้นหนักในด้านการให้การฝึกอบรมอาชีพมากกว่าในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทำการกลุ่มบำบัด ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนครูผู้ฝึกอบรมอาชีพมีทั้งสิ้น 10 กว่าอัตรา ในขณะที่นักจิตวิทยามีเพียง 1 อัตราเท่านั้น

นอกจากนั้นช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมก็แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง นั่นคือ การให้การฝึกอบรมอาชีพจะมีขึ้นในทุกวัน ตั้งแต่เวลา 9.00-12.00 น. และ 13.00-15.00 น. โดยการดำเนินงานด้านกลุ่มบำบัดจะต้องขอแบ่งเวลาจากการฝึกอบรมอาชีพ 2-3 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 2 เดือน ทั้งนี้การดำเนินงานด้านการทำการกลุ่มบำบัดยังไม่มีตารางเวลาในการทำกิจกรรมที่แน่นอน และนักจิตวิทยาไม่สามารถจัดทำการกลุ่มบำบัดให้มีจำนวนครั้งได้มากกว่านี้ เนื่องจากต้องทำหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์เพิ่มอีกตำแหน่งหนึ่ง จึงทำให้เป็นข้อจำกัดในด้านเวลาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานด้านนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ

แต่อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่น่ายินดีสำหรับการดำเนินงานด้านการทำกลุ่มบำบัด ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีจำนวนครั้งน้อยมากก็ตาม แต่ก็ประสบความสำเร็จเฉพาะในด้านการปรับสภาพฟื้นฟูจิตใจให้แก่ผู้เข้ารับฯที่มีสภาพจิตใจผิดปกติ กลับสู่สภาวะปกติได้ถึงร้อยละ 70-80 และจากผลการวิจัยในส่วนของ การสัมภาษณ์ผู้เข้ารับฯในด้านทัศนคติที่มีต่อการทำกลุ่มบำบัด ก็มีผลการตอบรับที่น่าพึงพอใจ คือ ผู้เข้ารับฯโดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการทำกลุ่มบำบัดสูงมากกว่าการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ได้จากในส่วนอื่นๆ

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานด้านนี้ประสบความสำเร็จ โดยจะทำการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบในการดำเนินงาน คือ วิธีการ ขั้นตอน กลยุทธ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งประสบการณ์และความสามารถของนักจิตวิทยา ตลอดจนปัญหาในการทำกลุ่มบำบัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1. การทำกลุ่มบำบัดแบบ Group Counseling. เป็นการทำกลุ่มบำบัดสำหรับผู้ที่มีสภาพจิตใจซึมเศร้า หดหู่ใจ

เราจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานการทำกลุ่มบำบัดในแต่ละขั้นตอนนั้น ได้ยึดทฤษฎีการปรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจในทุกขั้นตอน โดยเป็นเสมือนกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ทำให้การดำเนินงานในด้านนี้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ตามขั้นตอนดังนี้

โดยในขั้นตอนแรกและขั้นตอนที่สองของการทำกลุ่มบำบัดนั้นจะเป็นการทำกิจกรรมให้สมาชิกในกลุ่มได้รู้จักกันด้วยวิธีการเล่นเกมสรวลหัวเราะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง รวมทั้งให้ผู้เข้ารับฯออกมาเล่าถึงความชอบส่วนตัว ความใฝ่ฝัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับฯสามารถลืมความเจ็บปวดความขมขื่นในชีวิตได้ในเวลาหนึ่ง และเป็นการดึงผู้เข้ารับฯให้พ้นจากสภาพความเป็นจริง คือการที่ต้องเผชิญกับความกดดัน ความกลัว รวมทั้งความวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ โดยจะทำให้ผู้เข้ารับฯรู้สึกว่าการทำกลุ่มบำบัดมีแต่ความสนุกสนาน รวมทั้งได้รับความอบอุ่นใจจากนักจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกล่าวคำชมเชยและให้กำลังใจแก่ผู้เข้ารับฯในการออกมาแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้ผู้เข้ารับฯเกิดมีทัศนคติที่ดีต่อการทำกลุ่มบำบัด ซึ่งตรงกับทฤษฎีการปรับสภาพฟื้นฟูจิตใจในด้าน การจำกัดการให้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีแนวคิดที่ว่า สำหรับในกรณีที่ผู้เข้าฝึกอบรมสูญเสียความเชื่อมั่น มีความกระวนกระวายใจ ขุ่นข้องหมองใจรวมไปถึงการไม่พอใจในสิ่งต่างๆ (anxiety or frustration) โดยเฉพาะสภาพแวดล้อม ผู้ให้การอบรมควรต้องใช้ลักษณะคำพูดที่ให้กำลังใจปลอบโยนและแสดงพฤติกรรมที่ให้การยอมรับผู้เข้ารับการบำบัด โดยสามารถแสดงออกได้ทั้งทางคำพูด (Verbal Clues) และอากัปกิริยาท่าทาง (Nonverbal Clues) ทั้งนี้ในการให้การรักษาดังกล่าวต้องเข้าใจถึงบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมายว่ามีความหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการขาดความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่ไม่ดี

ต่อตนเอง ดังนั้นลักษณะคำพูดหรือการตั้งคำถามควรหลีกเลี่ยงการสื่อสารในลักษณะของการดูถูกหรือลดความมั่นใจอย่างเด็ดขาด แต่จำเป็นต้องใช้คำพูดในลักษณะของการให้กำลังใจ รวมทั้งไม่ควรสร้างความกดดันให้เกิดความกลัวหรือวิตกกังวล มองสังคมในด้านลบ แต่ต้องสร้างความคิดของผู้ฝึกอบรมไปในด้านบวก (Mins , 1977)

สำหรับในขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มโดยการตั้งหัวข้อให้ผู้เข้ารับฯ ออกมาบรรยายหรือเล่าถึงเหตุการณ์ที่ร้ายแรงต่างๆที่ผ่านมาในชีวิตของหญิงเหล่านี้ โดยผู้เข้ารับฯ แต่ละคนก็ได้ผ่านประสบการณ์หรือมีภูมิหลังที่มีความทุกข์ยากในชีวิตพอกัน ทำให้ผู้เข้ารับฯ รู้สึกเห็นใจสงสารเพื่อนสมาชิกและมีความต้องการที่จะช่วยเหลือหาวิธีการแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักจิตวิทยาควรต้องดึงประเด็นออกมาให้ผู้เข้ารับฯ เห็นว่าทุกคนก็ได้ประสบปัญหาที่หนักหน่วงมาแล้วในชีวิตเหมือนกันทุกคน และบางคนอาจต้องประสบกับปัญหาที่หนักกว่าผู้เข้ารับฯ หลายเท่า หรือเมื่อนำชีวิตของเพื่อนๆ มาเปรียบเทียบกับชีวิตของตนก็จะมีความรู้สึกว่าชีวิตของตนนั้นไม่ได้ประสบปัญหาหนักหนาอยู่แต่เพียงผู้เดียว ผู้เข้ารับฯ จึงมีกำลังใจสามารถดึงตัวเองออกมาจากความกลัว ความวิตกกังวลและความทุกข์ยากในชีวิต โดยเกิดมีความหวังในการดิ้นรนต่อสู้หาทางแก้ไขปัญหาต่อไป รวมทั้งนักจิตวิทยาต้องแสดงถึงความหวังโยอย่างจริงจัง และมีความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้เข้ารับฯ อย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้เข้ารับฯ เกิดความรู้สึกที่ดีและพร้อมให้ความร่วมมือในการทำกลุ่มบำบัดเพื่อช่วยละลายความกลัวหรือความวิตกกังวลต่างๆ ซึ่งตรงกับทฤษฎีการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจ ในเรื่องการยอมรับซึ่งกันและกัน

ในขั้นตอนนี้ผู้ให้การอบรมจะต้องให้การยอมรับและเต็มใจช่วยเหลือผู้เข้ารับฯ โดยใช้การพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนคติ ประสบการณ์ ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และจำเป็นต้องทราบถึงพื้นฐานความคิด โดยการให้ความรัก ความอบอุ่นความเข้าใจ และการแสดงตนเป็นพวกเดียวกันให้ผู้เข้าฝึกอบรมให้ความไว้วางใจมากที่สุดเพื่อช่วยให้ผู้รักษาหรือจิตแพทย์ สามารถเข้าถึงประสบการณ์ โดยต้องพยายามนำผู้เข้ารับการรักษาออกมาจากสภาพความกลัวหรือวิตกกังวล และความรู้สึกผิด (Misconcept) รวมทั้งการช่วยลบรอยแผล (Scar) จากประสบการณ์ของผู้เข้ารับฯ ที่มากกระทบให้เกิดสภาพจิตที่ผิดปกตินั้นๆ โดยต้องพยายามสร้างความเชื่อมั่นในการมองโลกในแง่ดีให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Mins , 1977)

จากการดำเนินงานการทำกลุ่มบำบัดตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายนั้น ทำให้สามารถปรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เข้ารับฯ ให้มีสภาพจิตใจที่เป็นปกติ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ขอบเก็บตัว รวมทั้งให้ผู้เข้ารับฯ มีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับฯ มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ชีวิตกับผู้อื่น

โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 และการแก้ไขปัญหาล้วนตัว มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งผู้เข้ารับฯสามารถเข้าใจใน ข้อมูลที่ได้รับจากการทำกลุ่มบำบัดสูงกว่าการดำเนินงานในด้านอื่นๆ อันจะนำไปสู่การตระหนัก เห็นถึงคุณค่าในตัวเองและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวของตนเอง รวมทั้งการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างปกติสุข

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการทำกลุ่มบำบัดในขั้นตอนต่างๆนั้น เป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานในด้านนี้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในการดำเนินงานการทำกลุ่ม บำบัดในกลุ่มต่อไปนั้นก็ได้นำกลยุทธ์ของการใช้หลักทฤษฎีการปรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจมา ประยุกต์ใช้เช่นเดียวกัน

กลุ่มที่ 2. การทำกลุ่มบำบัดแบบ Group Counseling. เป็นการนำกลุ่มบำบัดสำหรับผู้ เข้ารับฯที่มีสภาพจิตใจเชิงกระด้าง โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการมีครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่ หย่าร้างกัน รวมทั้งการที่ต้องผ่านอุปสรรคปัญหาชีวิตที่โหดร้าย ซึ่งในจุดนี้เป็นส่วนสำคัญอย่างมาก ที่ผลักดันให้ผู้เข้ารับฯเกิดมีพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าว ดังนั้นเทคนิคในการบำบัดรักษา คือการ ให้ผู้เข้ารับฯออกมาเล่าถึงประวัติส่วนตัว เพื่อให้ นักจิตวิทยาได้ทราบถึงภูมิหลังเกี่ยวกับปัญหาของ ผู้เข้ารับฯแต่ละบุคคลที่เป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางที่จะ บำบัดรักษาอาการป่วยทางสภาพจิตใจของกลุ่มผู้เข้ารับฯต่อไป

ทั้งนี้ในขั้นตอนของการทำกลุ่มบำบัดในขั้นแรก นักจิตวิทยาจะให้ผู้เข้ารับฯมาบรรยาย ถึงภูมิหลัง ประวัติส่วนตัว ต่อจากนั้นนักจิตวิทยาจะมาสรุพบว่า ผู้เข้ารับฯมีจิตใจที่เชิงกระด้างและ ชอบมีอารมณ์ฉุนเฉียว รวมทั้งมีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากสภาพสังคมหรือสภาพแวดล้อมของผู้ เข้ารับฯที่มีแต่การกดขี่ข่มเหงแก่งแย่งรังแกผู้ที่อ่อนแอหรือด้อยโอกาสกว่า ดังนั้นผู้ที่อยู่ในสภาพเช่น นี้จึงจำเป็นต้องมีความแข็งแกร่งสูงกว่าบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งบางครั้งได้กลายเป็นความแข็ง กระด้าง มีพฤติกรรมก้าวร้าวไปในที่สุด ทั้งนี้ นักจิตวิทยาเชื่อว่าผู้เข้ารับฯทุกคนมีพื้นฐานสภาพจิต ใจที่เป็นคนดีและมีความหวังว่าจะปรับปรุงตนเอง และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวด้วยการที่ ผู้เข้ารับฯต้องให้ความร่วมมือ และความไว้วางใจนักจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรปฏิบัติตาม หลักการที่นักจิตวิทยาจะได้ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆเพื่อการปรับฟื้นฟูทางสภาพจิตใจของหญิงดัง กล่าว

การทำกลุ่มบำบัดในขั้นนี้อยู่ภายใต้แนวคิดทฤษฎีการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจที่เชื่อว่า ผู้ เข้ารับฯทุกคนเป็นคนดีมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือมีผล กระทบที่เกิดขึ้นในด้านลบทั้งเป็นเพียงข้อผิดพลาดทางความคิดและอารมณ์ที่ใช้ในการตัดสินใจใน ช่วงนั้นๆ ประกอบกับการที่มีภูมิหลัง หรือสภาพสังคมที่บีบคั้นจึงเปรียบเสมือนเป็นการส่งเสริมให้ผู้ เข้ารับฯแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่พึงประสงค์เหล่านั้น ออกมา

สำหรับในขั้นตอนที่ 2 นักจิตวิทยาจะให้การฝึกอบรมในเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งได้ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เข้ารับฯ ในหลักการพูดหรือการโน้มน้าวใจ การพูดเพื่อสร้างความสัมพันธ์หรือเพื่อการกระชับมิตรภาพ ฯลฯ โดยการยกตัวอย่างเป็นนิทาน หรือจากเรื่องราว ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับฯ เกิดความสนใจมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในการทำกลุ่มบำบัดมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เข้ารับฯ สามารถเข้าใจในหลักการต่างๆของการสื่อสารระหว่างบุคคล และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจะเห็นถึงความแตกต่างทางปฏิกริยาของเพื่อนๆ และการมีบรรยากาศที่ดีขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้ผู้เข้ารับฯ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำกลุ่มบำบัดดังกล่าว

นอกจากนั้น นักจิตวิทยายังได้ใช้การอภิปรายกลุ่มตามหลักแนวคิดทฤษฎีการปรับเปลี่ยนสภาพจิตใจ โดยใช้การทำกลุ่มในลักษณะของ Social Relation Groups และ Repressive Inspiration Groups ของ Harper ในปีค.ศ. 1959 คือ วิธีการกระตุ้นให้ผู้เข้ารับฯ ได้รับการอบรมทั้งทางหูและทางตา อาจใช้คำพูด ดนตรี ท่าทาง การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดีโอ แผ่นพับ โปสเตอร์ มาใช้ในกลุ่มด้วย การทำวิธีนี้สามารถใช้ได้ทั้งผู้ป่วยโรคจิต ผู้ติดเหล้า และ ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยการใช้อุปกรณ์ต่างๆจะต้องเป็นลักษณะของการให้แรงหรือพลังที่จะกระตุ้นให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ ซึ่งต้องทราบถึงแรงจูงใจของมนุษย์ คือ ต้องได้รับความสุข ความพึงพอใจ คนเราต้องการได้รับการยกย่อง การประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสื่อต่างๆจำเป็นต้องนำเสนอภาพและเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว และทำให้เห็นว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องจะส่งผลให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวตามมา นอกจากนี้สื่อจะต้องนำเสนอเรื่องที่ไม่สร้างปมด้อย ความเจ็บปวดและความผิดหวังในชีวิตของเขานำเสนอ แต่พยายามให้แรงจูงใจด้านบวก

นักจิตวิทยาได้นำข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีการต่อสู้ สงคราม หรือการกระทำที่ใช้เหตุการณ์รุนแรงมาปรับใช้เพื่อให้ผู้เข้ารับฯ วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ได้ทราบถึงการสูญเสียหรือความหายนะที่เกิดขึ้นจากการก่อเหตุรุนแรง หรือใช้ความก้าวร้าวในการตัดสินใจปัญหา ส่งผลให้ผู้เข้ารับฯ มีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยที่นักจิตวิทยาจะมาสรุปการอภิปรายถึงผลที่อาจเกิดตามมาจากกระทำรวมทั้งได้ให้แรงเสริมในด้านบวก เช่น หากผู้เข้ารับฯ ไม่ก่อเหตุรุนแรงหรือใช้อารมณ์และกำลังในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ก็จะทำให้เกิดความสงบสุขทั้งต่อตนเอง และต่อสังคมรอบข้าง ตลอดจนได้อธิบายให้ผู้เข้ารับฯ เข้าใจระเบียบอันถูกต้องของสังคม เรื่องราวของกลไกของสังคม เพื่อให้ผู้เข้ารับฯ นำไปปฏิบัติให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบแผน และค่านิยมของคนในสังคมได้อย่างถูกต้อง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

การทำกลุ่มบำบัดในประเภนี้พบว่าประสบความสำเร็จ ผู้เข้ารับฯ สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยนสภาพจิตใจจากบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาเป็นผู้ที่มีความอ่อนโยนและ

สร้างมิตรภาพกับบุคคลรอบข้าง ซึ่งสามารถจะปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้เข้ารับฯ ได้ถึง ร้อยละ 80-90 ซึ่งตรงกับผลการวิจัยในด้านทัศนคติของผู้เข้ารับฯ ที่มีต่อโครงการฯ โดยมีความเห็นด้วยต่อการดำเนินงานด้านการทำกลุ่มบำบัด ร้อยละ 73.6 และให้ความเห็นว่าการให้ข้อมูลข่าวสารในด้านการทำกลุ่มบำบัดมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร เรื่องการใช้ชีวิตกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นๆ

กลุ่มที่ 3. การทำกลุ่มบำบัดแบบ Group Dynamics. ในการทำกลุ่มบำบัด 2 กลุ่มที่กล่าวมาแล้ว เป็นการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เข้ารับฯ ที่มีสภาพจิตใจผิดปกติ แต่สำหรับผู้เข้ารับฯ ที่มีสภาพจิตใจปกติ ก็จะใช้การทำกลุ่มบำบัดตามทฤษฎีปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจแบบ Group Dynamics เพื่อพัฒนาเพิ่มศักยภาพในตัวบุคคล โดยมีกลยุทธ์และวิธีการทำกลุ่มบำบัดในลักษณะของบทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นการทำกลุ่มบำบัดในลักษณะของ Psychodrama ของ Harper ในปีค.ศ. 1959 เป็นการทำกลุ่มบำบัด โดยให้ผู้เข้ารับฯ ออกมาแสดงละคร และสร้างสถานการณ์จำลอง ซึ่งมีเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวข้องกับผู้เข้ารับฯ และได้ให้แสดงถึงความคิด ค่านิยม ความเชื่อ ในการแก้ปัญหาชีวิต โดยนักจิตวิทยาจะสามารถทราบถึงแนวความคิดเบื้องหลังพฤติกรรมกระทำต่างๆของผู้เข้ารับฯ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางความคิด ใช้ระบบความคิดในเชิงเหตุผล รวมทั้งสามารถให้ผู้เข้ารับฯ เกิดการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำในสถานการณ์ต่างๆ

นอกจากนั้นยังมีการใช้บทบาทสมมติหรือการแสดงละครในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของผู้เข้ารับฯ ที่มีต่อการประกอบอาชีพใฝ่ฝัน โดยให้ผู้เข้ารับฯ ออกมาแสดงละครที่ให้เห็นถึงผลเสียจากการประกอบอาชีพดังกล่าว และผลดีที่ได้รับจากการตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพใหม่เพื่อเกิดการเรียนรู้ มองเห็นความสุขอีกด้านหนึ่งของชีวิต และตระหนักเห็นถึงคุณค่าในชีวิต ตลอดจนความพึงพอใจที่ผู้เข้ารับฯ ได้รับการยกย่อง เพื่อให้ผู้เข้ารับฯ ได้มีวัตถุประสงค์ของชีวิตและมีความต้องการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองไปในแนวทางที่พึงประสงค์

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เข้ารับฯ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำกลุ่มบำบัดที่สูงมาก คือ ร้อยละ 73.6 โดยให้เหตุผลว่าสามารถเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการใช้ชีวิตกับผู้อื่น และการพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักจิตวิทยาที่เห็นว่าผู้เข้ารับฯ สามารถเพิ่มศักยภาพทาง ความคิด สติปัญญา และปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองที่ดีขึ้น ถึงร้อยละ 70-80

2. การให้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับการดำเนินงานการให้ข้อมูลข่าวสารจะแบ่งการอภิปรายผลเป็น 2 ส่วน คือ 1 การให้ข้อมูลข่าวสารด้านธรรมะ และ 2 การให้ข้อมูลข่าวสารด้านโรคเอดส์ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของโครงการฯ

2.1 ข้อมูลด้านธรรมชาติ มีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของผู้เข้ารับฯที่มีต่อการประกอบอาชีพโสเภณี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ผู้เข้ารับฯส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นการง่ายที่จะปลูกฝังความคิดจากรากฐานความเชื่อเดิม รวมทั้งมีความเห็นว่า หลักคำสอนของพุทธศาสนามีประโยชน์และคุณค่ายิ่ง หากผู้เข้ารับฯสามารถนำไปปรับใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ก็จะส่งผลดีต่อผู้เข้ารับฯอย่างแน่นอน ทั้งนี้ตรงกับทฤษฎีการเสาะแสวงหาข่าวสาร ซึ่งผู้เข้ารับฯจะตัดสินใจเลือกข่าวสารอย่างมีเหตุผล และเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าในการเลือกช่องทางนั้นๆ เพื่อนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด

นอกจากกลยุทธ์ในการนำเสนอข้อมูลแล้ว ประสิทธิภาพและความสามารถของวิทยากรก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งวิทยากรมีทั้งประสิทธิภาพและความสามารถ คือวิทยากรคนปัจจุบันได้ดำเนินงานให้การบรรยายข้อมูลข่าวสารด้านธรรมะมาเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อยกระดับปรับสภาพจิตใจให้ผู้เข้ารับฯได้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง เนื่องจากมีความเชื่อว่าการดำเนินงานให้ข้อมูลนี้เปรียบเสมือนการชี้ทางให้ผู้เข้ารับฯพันทุกข์และสร้างกรรมดี เพื่อจะได้รับบุญจากการดำเนินงานด้านนี้ไปด้วย จึงได้ทุ่มเทใฝ่หาความรู้และไปฝึกอบรมปฏิบัติธรรมะทุกครั้งที่มีโอกาส รวมทั้งได้พูดคุยสนทนาธรรมกับผู้ที่มีความรู้ เพื่อนำเรื่องราวประสบการณ์หรือความรู้ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนามาใช้ในการบรรยายและได้นำหลักธรรมมาประยุกต์ เป็นการเล่าเรื่องเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิตจริง หรือใช้นิทานสุภาษิต พุทธประวัติ ชาดก เชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ แนวคิดของหลักธรรมที่มีความต้องการที่จะนำเสนอ ซึ่งหากมีการบรรยายหลักธรรมคำสอนที่เป็นนามธรรม อาจทำให้ผู้เข้ารับฯไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจหรือ เข้าถึงหลักธรรมเหล่านั้นได้ โดยจากผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับฯส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งอยู่ในช่วงป.5-ป.6 ถึงร้อยละ 43.7 และป.1-ป.4 ร้อยละ 31.0

แต่อย่างไรก็ตามผู้เข้ารับฯไม่ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณีจากการดำเนินการทำการกลุ่มบำบัด ยังมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพเดิม ไม่ต้องการที่จะปรับตัวเป็นคนดีที่สามารถรักษาศีล หรือมีจิตใจสงบผ่องใสเป็นบุคคลที่อยู่ในศีลในธรรม คือไม่มีความต้องการที่จะเปิดรับและสนใจในข้อมูลข่าวสารด้านธรรมะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินชีวิต หากแต่มีความสนใจหรือเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องเล่าจากประสบการณ์จริง เรื่องปาฏิหาริย์ หรือเหนือธรรมชาติ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเพียงแค่เปลือกนอกของหลักธรรมคำสอนเท่านั้น

นอกจากนั้นการให้ผู้เข้ารับฯได้ปฏิบัติสมาธิ และสวดมนต์ ทำจิตใจให้สงบผ่องใสก็ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว เนื่องจากผู้เข้ารับฯปฏิบัติไปตามระเบียบที่กำหนดขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้การปฏิบัติสมาธิ

ไม่ได้ส่งผลต่อความสงบทางด้านจิตใจหรือมองเห็นทางสว่างในการดำเนินชีวิตและมีความประสงค์ที่จะปรับตัวเป็นคนดี เนื่องจากไม่สามารถเข้าใจในหลักธรรมคำสอนอย่างถ่องแท้ หากแต่ยังคงมีความต้องการที่จะกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม หรือการกลับไปประกอบอาชีพโสเภณีอีก เนื่องจากการปฏิบัติธรรมไม่ได้ผลตามที่คาดหวังเอาไว้

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับที่ McGuire (1966) ที่พบว่า การกระทำของมนุษย์นั้นมีความเกี่ยวพันกับ ความเชื่อ ความรู้สึก ซึ่งบุคคลจะตัดสินใจกระทำหรือมีพฤติกรรมอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติ โดยมีการที่จะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาสอดคล้องกัน ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับฯยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และศรัทธาในหลักธรรมคำสอนอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้เข้ารับฯส่วนใหญ่มักต้องการกลับไปประกอบอาชีพโสเภณีอย่างเดิมอีก

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าผู้เข้ารับฯ มีทัศนคติที่ดีต่อการให้ข้อมูลข่าวสารรองลงมาจาก การทำกลุ่มบำบัด คือ มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานด้านนี้ ร้อยละ 70 รวมทั้งยังมีความเข้าใจในการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านธรรมะ โดยมีความสนใจและพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลที่เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องปาฏิหาริย์ที่วิทยากรนำมาบรรยาย

แต่อย่างไรก็ตามจากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การให้ข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณี ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นจากวิทยากรที่ว่า การดำเนินงานด้านนี้ไม่สามารถส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อของผู้เข้ารับฯต่ออาชีพโสเภณี โดยผู้เข้ารับฯยังคงมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพโสเภณี สูงถึงร้อยละ 80-90 เนื่องจากยังไม่ได้เปิดรับหรือมีความเข้าใจในเนื้อหาของหลักธรรมะที่แท้จริง ดังนั้นจากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านนี้ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2 ข้อมูลด้านโรคเอดส์ โดยที่ทางโครงการฯได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 2.2.1 การให้ข้อมูลข่าวสารโดยสื่อบุคคลและ 2.2.2 การให้ข้อมูลข่าวสารโดยสื่อวีดิโอ

2.2.1 สื่อบุคคล ในการดำเนินงานด้านนี้มีกลยุทธ์ในการนำเสนอที่สำคัญ คือ การให้ผู้เข้ารับฯได้ทราบถึงสภาวะที่นำกลัวของโรคเอดส์ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารถึงจำนวนผู้ติดเชื้อ ความน่ากลัวของอาการในขั้นต่างๆของโรคเอดส์ แต่อย่างไรก็ตาม ในการนำเสนอ นั้นเป็นแต่เพียงการบรรยายเท่านั้น ซึ่งผู้เข้ารับฯไม่สามารถเห็นถึงรายละเอียดที่ชัดเจน ดังเช่น การใช้สื่อสไลด์ วีดิโอ หรือรูปภาพ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Zuckerman , Berlyne , Bieri , และ Maddi ในปี 1974 ซึ่งพบว่า ความตื่นเต้นหรืออยากรู้ อยากเห็นของมนุษย์ทำให้สื่อเพื่อการรณรงค์และการโน้มน้าวใจเกิดประสิทธิภาพ ควรมีการนำเสนอในรูปแบบของสื่อวีดิโอ แผ่นพับ จะมีประสิทธิภาพต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร แต่อย่างไรก็ตามการให้ข้อมูลข่าวสารในด้านนี้ วิทยากรได้ใช้เพียงการบรรยายเท่านั้น จึงไม่สามารถสร้างความเข้าใจหรือความสนใจได้ดีเท่าสื่อรูปภาพในแผ่นพับ หรือโปสเตอร์

สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความน่ากลัว ซึ่งอันตรายร้ายแรงของโรคเอดส์ได้ตามสภาพความเป็นจริง และมีผลต่อการดึงดูดใจได้ดีกว่าการอธิบายเพียงอย่างเดียว

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยากรเป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ไม่ได้มีประสบการณ์ในด้านการเป็นวิทยากรมาก่อน จึงทำให้ขาดทักษะในการบรรยายให้ข้อมูลข่าวสาร ขาดบุคลิกภาพในการดึงดูดใจ และการยกประเด็นที่สำคัญให้ผู้เข้ารับฯ ตระหนักถึงอันตราย และความน่ากลัวของโรคเอดส์ จนกระทั่งเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่ออาชีพโสเภณี และเกิดการตัดสินใจไม่กลับไปประกอบอาชีพดังกล่าวในท้ายที่สุด ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ Petty และ Cacioppo ในปีค.ศ. 1986 ในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลข่าวสาร ที่พบว่า การโน้มน้ำหนักในการชูประเด็นความสำคัญของข่าวสาร จะส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือ และประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสารได้ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับฯ มีความเข้าใจในประเภทของความรู้ในโรคเอดส์ผ่านสื่อบุคคล อยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าการดำเนินงานในด้านอื่นๆ และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การดำเนินงานในด้านนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณี โดยสอดคล้องกับการสัมภาษณ์วิทยากรที่ให้ความเห็นว่า ผู้เข้ารับฯ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ที่มีต่อการประกอบอาชีพโสเภณีได้ และยังคงมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพเดิมถึงร้อยละ 70-90 โดยจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยจากผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับฯ มีความสอดคล้องกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินงานด้านนี้ประสบความสำเร็จ

2.2.2 สื่อวีดีโอ เนื่องจากสื่อวีดีโอที่นำมาใช้ในการดำเนินงานให้ข้อมูลข่าวสารได้รับความอนุเคราะห์มาจากหน่วยงานราชการ ซึ่งจากการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์วิทยากรพบว่า สื่อต่างๆ เหล่านี้มีองค์ประกอบของภาพที่ไม่น่าสนใจ ขาดความประณีต หรือ ความสวยงามในการถ่ายทำ และยังมีคุณภาพในการผลิตที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดการนำเสนอภาพของความน่ากลัวในอาการขั้นต่างๆ ของโรคเอดส์ โดยมีเหตุผลในการที่ไม่นำเสนอในลักษณะดังกล่าวว่า อาจเกิดผลกระทบในด้านลบแก่ผู้ที่ได้รับการติดเชื้อ โดยจะทำให้ผู้ที่ไม่ได้รับการติดเชื้อเอดส์มีความรังเกียจผู้ที่ติดเชื้อเอดส์มากขึ้น จึงทำให้ผู้เข้ารับฯ ไม่สามารถตระหนักถึงความร้ายแรงจากภัยของโรคเอดส์ จนกระทั่งเกิดการตัดสินใจไม่หันกลับไปประกอบอาชีพโสเภณีอย่างเดิมอีก

จากการสัมภาษณ์วิทยากรพบว่า ผู้เข้ารับฯ มีความประสงค์ที่จะกลับไปประกอบอาชีพโสเภณี เนื่องจากต้องการหารายได้ไปเลี้ยงครอบครัว รวมทั้งมีความกลัวว่าตนเองและครอบครัวจะได้รับความเดือดร้อนหากขาดรายได้มากกว่าความกลัวในเรื่องโรคเอดส์ โดยผู้เข้ารับฯ ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานครอบครัวที่ยากจน และสาเหตุที่ต้องเข้ามาประกอบอาชีพเพราะต้องเลี้ยงตัวเอง ร้อยละ

34.5 และเลี้ยงครอบครัว ร้อยละ 28.7 รวมทั้งผู้เข้ารับต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว ร้อยละ 43.7 และที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวแต่ต้องส่งเงินให้ที่บ้าน ร้อยละ 31.0

ทั้งนี้การใช้สื่อวิดีโอจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยน หรือสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง โดยจะเห็นได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้เข้ารับฯ ได้พบว่า ทั้งก่อนและในขณะที่เข้ารับการฝึกอบรม หญิงเหล่านี้นิยมเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยเฉพาะประเภทรายการละคร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.30 และ 2.20 ตามลำดับ รวมทั้งรายการประเภทละครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อตนเอง ทั้งก่อนและในขณะที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยตรงกับงานวิจัยของ McGuire ในปี ค.ศ.1965 ที่พบว่า สื่อที่ใช้ในการดึงดูดใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของผู้เปิดรับได้ดีที่สุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งงานวิจัยของ ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ในปี พ.ศ.2534 ที่พบว่าสื่อที่ผู้เข้ารับฯนิยมเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์

ดังนั้นหากโครงการฯได้ผลิตสื่อวิดีโอในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านโรคเอดส์ โดยใช้การนำเสนอในรูปแบบของละคร มีการดำเนินเรื่องที่นำเสนอประกอบกับการถ่ายภาพที่มีคุณภาพและการใช้องค์ประกอบทางเสียงเพลงเข้ามาเป็นส่วนประกอบให้สื่อวิดีโอมีความดึงดูดใจมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับฯเกิดความรันทดหุดูและสะพึงกลัวต่อการเป็นโรคเอดส์ ให้ตระหนักเห็นถึงภัยอันตรายความรุนแรงของโรคเอดส์ทั้งต่อตนเองและสังคม ตลอดจนควรใช้การแสดงเป็นรายการละครที่นำเสนอถึงความเศร้าใจ ความทุกข์ของการเป็นโรคเอดส์ และความสุขใจ อิ่มใจที่ได้รับจากการประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพโสเภณี โดยพยายามให้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ห่างไกลจากการติดเชื้อเอดส์ เพื่อให้ผู้เข้ารับฯได้เห็นภาพในด้านบวกและเกิดความประทับใจ ซาบซึ้งใจรวมทั้งเกิดการคล้อยตาม โดยให้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อของผู้เข้ารับฯเช่นเดียวกับละครทั่วไปที่นำเสนอทางโทรทัศน์ที่สามารถโน้มน้าวใจ ทำให้ทัศนคติของผู้เข้ารับมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อดังกล่าว

อย่างไรก็ตามในขณะนี้พบว่ายังไม่ได้มีการดำเนินการใช้สื่อวิดีโอในรูปแบบของละคร และสารคดีหรือกลยุทธ์อย่างอื่นที่ให้ผู้เข้ารับฯเกิดความกลัวโรคเอดส์จนกระทั่งไม่กล้ากลับเข้าไปประกอบอาชีพโสเภณี ดังนั้นจากผลการวิจัยทดสอบสมมติฐานพบว่า การดำเนินงานให้ข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณี ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของวิทยากรที่เห็นว่าการดำเนินงานในด้านนี้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้เข้ารับฯที่มีต่ออาชีพโสเภณีได้ โดยผู้เข้ารับฯมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพดังกล่าวสูงถึง ร้อยละ 80-90 จึงทำให้การดำเนินงานในด้านนี้ไม่ประสบความสำเร็จดังวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จากผลการวิจัยทัศนคติความเข้าใจในประเภทของความรู้ ข้อมูลด้านโรคเอดส์ มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำมาก คือ 1.25

3 การให้การฝึกอบรมอาชีพ เนื่องจากโครงการฯ ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการให้การฝึกอบรมอาชีพ โดยการจัดสรรทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร มากกว่าการดำเนินงานด้านอื่นๆ นอกจากนั้นยังมีวิธีการกลยุทธ์ในการดำเนินงานโดยการให้การฝึกอบรมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อม สถานที่ให้มุ่งใจในการรับการฝึกอบรมอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการทุ่มเทให้มีการจัดฝึกอบรมอาชีพเป็นประจำทุกวัน ทั้งในช่วงเช้าและบ่าย ส่งผลให้การดำเนินงานการทำกลุ่มบำบัด และการให้ข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพต่อการปรับเปลี่ยนทางทัศนคติ ที่มีต่อตนเองและต่อการประกอบอาชีพใโสภณนี้ ซึ่งผู้เข้ารับฯ มีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพดังกล่าว จึงทำให้ขาดความกระตือรือร้นและความตั้งใจอย่างจริงจังในการฝึกอาชีพ อันเป็นเหตุให้การดำเนินงานด้านนี้ต้องประสบกับความล้มเหลวตามที่ปรากฏในผลการวิจัย

ทั้งนี้ตามทฤษฎีการเสาะแสวงหาข่าวสารได้ชี้แจงให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือกข่าวสารเพื่อใช้ในการตัดสินใจให้ปฏิบัติตามนั้น บุคคลมักเลือกข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด หากผู้เข้ารับฯ มีความต้องการที่จะออกไปประกอบอาชีพใหม่ก็ต้องตั้งใจใฝ่หาความรู้และมีการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ จนสามารถออกไปประกอบอาชีพต่างๆ ที่ตนได้ฝึกอบรมมา แต่ในความเป็นจริงผู้เข้ารับฯ ส่วนใหญ่ไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนอาชีพ หากแต่ยังมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะกลับไปประกอบอาชีพใโสภณนี้ จึงเป็นเหตุให้ผู้เข้ารับฯ ไม่มีความสนใจในการเปิดรับความรู้ในด้านการให้การฝึกอาชีพ ประกอบกับครูผู้ให้การฝึกอาชีพยังมีทัศนคติในด้านลบต่อผู้เข้ารับฯ จึงไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เข้ารับฯ เกิดความต้องการที่จะประกอบอาชีพอื่นแทนการค้าประเวณี

ผลการวิจัยดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่าสอดคล้องกับทัศนคติของผู้เข้ารับฯ ที่มีต่อการดำเนินงานด้านนี้ โดยผู้เข้ารับฯ เห็นว่า การให้ความรู้ในด้านการฝึกอบรม ให้ความเข้าใจได้น้อยกว่าข้อมูลจากการดำเนินงานด้านอื่นๆ รวมทั้งการมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการให้การฝึกอบรมในด้านนี้สูงถึง ร้อยละ 82.8 ซึ่งในส่วนทัศนคติของผู้ให้การฝึกอบรมฯ มีความเห็นว่า ผู้เข้ารับฯ ไม่มีความสนใจหรือตั้งใจที่จะฝึกอบรมด้านอาชีพเนื่องจากมีความต้องการที่จะหันกลับเข้าไปประกอบอาชีพใโสภณนี้สูงถึง ร้อยละ 80-90

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านของโครงการฯ จากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้การฝึกอบรมฯ และผู้เข้ารับฯ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ การดำเนินงานในด้านต่างๆ นั้นไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้เข้ารับฯ ที่มีต่อตนเองและอาชีพใโสภณนี้ เนื่องจากทางโครงการฯ ไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในด้านการทำกลุ่มบำบัด ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงานของโครงการฯ ทั้งนี้หากการดำเนินงานดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อ

ของผู้เข้ารับฯที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผู้เข้ารับฯเห็นคุณค่าในตัวเองแล้ว ผู้เข้ารับฯก็อาจมีความต้องการที่จะเปิดรับข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอาชีพไปใช้ปฏิบัติได้ในชีวิตจริง จนอาจมีผลที่ทำให้ผู้เข้ารับฯเกิดการตัดสินใจเลิกประกอบอาชีพโสเภณีในท้ายที่สุด ส่งผลให้การดำเนินงานในทุกๆด้านประสบความสำเร็จสมดังเจตนารมย์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โครงการฯควรให้ความสำคัญในด้านการปรับสภาพจิตใจ หรือ ปรับเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมในการที่จะไม่กลับไปประกอบอาชีพเดิม ซึ่งการปรับสภาพจิตใจดังกล่าวจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงให้ประสบความสำเร็จในการฝึกอบรมด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการให้ความรู้ในการดำรงชีวิต เพื่อการออกไปอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข หรือการให้ความรู้ในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งนี้หากผู้เข้ารับฯยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติในการประกอบอาชีพโสเภณีได้ โดยยังมีความต้องการที่จะกลับไปประกอบอาชีพดังกล่าว ก็จะเป็นการยากที่จะนำความรู้ในการฝึกอาชีพไปใช้ได้ในชีวิตจริง
2. โครงการฯควรเน้นด้านการทำกลุ่มบำบัดเป็นกิจกรรมหลักในโครงการแทนการดำเนินงานให้การฝึกอบรมอาชีพ โดยเพิ่มจำนวนนักจิตวิทยาและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลในกิจกรรมด้านกลุ่มบำบัด โดยจัดให้มีการทำกิจกรรมในด้านนี้ได้มากขึ้น รวมทั้งให้การดูแลผู้เข้ารับฯอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำให้สามารถทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นในแต่ละบุคคลได้อย่างตรงจุดมากที่สุด อันจะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อในการที่จะไม่กลับไปประกอบอาชีพโสเภณีซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ
3. การสร้างหรือการผลิตสื่อควรคำนึง หรือ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแรงจูงใจ หรือกลยุทธ์ในการให้การเร้าอารมณ์ ความรู้สึก (appeals) โดยเนื้อหาสาระจะต้องมีผลกระทบต่อผู้เข้ารับฯมากขึ้น มีน้ำหนักในการสร้างให้เกิดแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการโน้มน้าวใจในการปรับเปลี่ยนทางทัศนคติและพฤติกรรมในที่สุดให้เข้ามาสู่กระบวนการรับรู้ โดยใช้ความน่าเชื่อถือถึงแรงจูงใจของเนื้อหาข้อความที่สำคัญเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนใช้ความมีเสน่ห์ดึงดูดใจในบุคลิกภาพของฟรีเซนเตอร์ นอกจากนี้ควรมีการตอกย้ำเนื้อหาของสื่อต่างๆ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของเนื้อหาข่าวสาร เพื่อการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เข้ารับฯ

4. โครงการฯควรมีการผลิตสื่อวิดีโอ แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นส่วนเสริมสื่อบุคคลในการดำเนินงาน การด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการทำกลุ่มบำบัดเนื่องจากสื่อต่างๆเหล่านี้มี อิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อในการไม่หันกลับไปประกอบ อาชีพโสเภณี
5. โครงการฯควรมีการทำวิจัยว่าสาขาวิชาใดที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่ผู้เข้ารับการนำไปปฏิบัติงานได้ มากที่สุด เมื่อสำเร็จครบหลักสูตรออกไปสู่สังคมภายนอก และการนำผลการวิจัยนั้นมาเป็นข้อ แนะนำให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความสนใจและความตั้งใจจริงในการฝึกอบรมอันจะทำให้ เกิดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาชีพที่ได้รับจากการฝึกอบรมในด้านนี้

ข้อจำกัดของการทำวิจัยครั้งนี้

1. เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาในการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมได้ตลอดระยะเวลาฝึ กอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีช่วงระยะเวลา 1 ปี อันจะสามารถทำการเปรียบเทียบการปรับเปลี่ยน ทัศนคติความเชื่อพฤติกรรมทั้งก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม
2. เนื่องจากการทำการวิจัยเชิงปริมาณหรือการใช้แบบสอบถามนี้ยังมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางส่วนที่ มีผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้นในการตอบคำถามในแบบสอบถามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนจึงเป็น ข้อมูลที่ไม่ได้ตรงกับความเป็นจริง โดยให้ทัศนคติในด้านดีหรือเห็นด้วยต่อการดำเนินงานของ โครงการฯ และทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกอบอาชีพโสเภณี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยประเมินถึงทัศนคติค่านิยม ความเชื่อ ต่ออาชีพโสเภณีของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยเก็บข้อมูลในลักษณะงานวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อสามารถสังเกตการณ์ และได้ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. ควรมีการประเมินการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่ออาชีพโสเภณีของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการประกอบอาชีพนี้ในระยะเวลาเริ่มต้นที่เข้ามาอยู่ในสถาน สงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ รวมถึงช่วงระยะเวลาก่อนพ้นจากสถานสงเคราะห์ เพื่อให้ทำได้ ทราบถึงประสิทธิผลของโครงการฯที่จะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อ ค่านิยมที่ มีต่ออาชีพดังกล่าวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
3. ควรทำการติดตามประเมินผล หลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว ว่าผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมไปประกอบอาชีพตามที่ฝึกอบรมในสถานฝึกอบรมหรือไม่ เนื่องจากเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปสู่อ ะบบสังคมภายนอก อาจมีปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่เป็นแรงผลักดันให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องกลับไปประกอบอาชีพ

เดิม เช่น ปัจจัยทางการเงิน สิ่งแวดล้อม เพื่อนที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ฯลฯ โดยถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อและพฤติกรรมของหญิงเหล่านี้ในช่วงเข้ารับการฝึกอบรม แต่เมื่อออกสู่การดำเนินชีวิตปกติก็อาจทำให้ผู้เข้ารับฯกลับไปสู่ระบบเดิม ซึ่งต้องมีการพยายามหาแนวทางในการดำเนินการปรับสภาพฟื้นฟูจิตใจ และการให้ข้อมูลความรู้ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อที่มีต่ออาชีพนี้ของโครงการฯในแนวทางใหม่ อันจะส่งผลให้เกิดการตัดสินใจไม่หวั่นกลับไปประกอบอาชีพค้าประเวณีได้อย่างถาวร